

Η στρατιωτική στρατηγική της Γαλλίας στο Μάλι (2013): “Opération Serval”

Άγγελος Γιακουμής

Η αρχική προσέγγιση του Ολάντ για την κατάσταση που εξελισσόταν στο Μάλι από το 2012, ήταν μια στρατηγική τύπου “leading from behind”, η οποία βασιζόταν στην καταστολή της κρίσης από αφρικανικές δυνάμεις ασφαλείας. Αυτή η στάση θα γλύτωνε την Γαλλία από οικονομικά, στρατιωτικά και πολιτικά βάρη, όπως επίσης και από πιθανές κριτικές για επεμβατισμό νεοαποικιακού τύπου. Παρόλη την προσπάθεια για αποφυγή μιας μονομερούς επέμβασης και την χρήση διπλωματίας για την εξεύρεση μιας «αφρικανικής λύσης» σε ένα «αφρικανικό πρόβλημα», η γρήγορη επέλαση των τρομοκρατών και τα σημαντικά στρατηγικά συμφέροντα της Γαλλίας στην περιοχή ανάγκασαν τον Ολάντ να εμπλακεί άμεσα και ενεργά στο Μάλι¹. Έτσι, την 11^η Ιανουαρίου 2013 ο Ολάντ αποφάσισε την στρατιωτική επέμβαση στο Μάλι με την κωδική ονομασία “Opération Serval”. Ο πρόεδρος έθεσε τρεις αντικειμενικούς σκοπούς για την επιχείρηση. Πρώτον, την ανάσχεση της επιθετικότητας των τρομοκρατών, δεύτερον την αποκατάσταση της ασφάλειας σε μια χώρα όπου διαμένουν χιλιάδες Γάλλοι πολίτες και τρίτον την αποκατάσταση της εδαφικής ακεραιότητας του Μάλι. Σύμφωνα με την σχετική έκθεση της Γερουσίας, υπήρξε και ένας τέταρτος αντικειμενικός σκοπός, ο οποίος δεν ανακοινώθηκε δημόσια και αφορούσε στην απελευθέρωση πέντε Γάλλων και τριών Ευρωπαίων πολιτών που κρατούνταν όμηροι από την AQIM [“Al-Qaeda in the Islamic Maghreb (AQIM)” ή στα γαλλικά “Al-Qaïda au Maghreb islamique (AQMI)”]².

Οι αντικειμενικοί σκοποί που έθεσε ο Ολάντ, διαμόρφωσαν μια στρατιωτική στρατηγική η οποία εξελίσθηκε σε δύο πυλώνες. Ο πρώτος πυλώνας ήταν η γρήγορη ανάπτυξη στρατιωτικών δυνάμεων στο θέατρο επιχειρήσεων και η ταχεία κίνηση τους τόσο προς το Μπαμακό, για να ανακόψουν την κατάληψη της πρωτεύουσας από τρομοκράτες, όσο και προς

¹ Spet Stephane. Operation Serval. Analyzing the French Strategy Against Jihadists in Mali. *Air & Space Power Journal (ASPJ) Africa & Francophonie*, 3rd Quarter 2015, p. 69-70.

² Chevènement et al. *Rapport d'information fait au nom de la commission des affaires étrangères, de la défense et des forces armées (1) par le groupe de travail « Sahel »*. 2013. p. 12-13.

οποιαδήποτε άλλη κατεύθυνση θα απαιτούσαν οι ανάγκες της επιχείρησης. Ο δεύτερος πυλώνας ήταν η διεξαγωγή μιας διακλαδικής επιχείρησης, με έμφαση πρωτίστως στην χερσαία ισχύ, στις μάχες εκ του συστάδην και στην κατάληψη εδαφών και δευτερευόντως στην αεροπορική ισχύ, στις βολές “stand-off” και στα πλήγματα ακριβείας. Η εν λόγω προσέγγιση επιβεβαιώνει την πεποίθηση μεγάλης μερίδας Γάλλων στρατιωτικών αναλυτών (μεταξύ αυτών ο Goya και ο Desportes), οι οποίοι θεωρούσαν ότι οι βολές ακριβείας και η υψηλή τεχνολογία δεν αρκούσαν για να ελέγξουν την κατάσταση στο έδαφος. Μόνο ο στρατός ξηράς μπορεί να καταλάβει και να ελέγξει εδάφη, ακόμα και να μετριάσει τις παράπλευρες απώλειες. Η αεροπορική ισχύς αποτελεί ιδανική επιλογή για να πληχθούν σταθεροί και αναγνωρίσιμοι στόχοι. Καθίσταται όμως αναποτελεσματική εναντίον ενός εχθρού ο οποίος χάνεται μέσα στους τοπικούς πληθυσμούς, ενώ η υπέρμετρη χρήση της κινδυνεύει να προκαλέσει απώλειες αμάχων με ανεπιθύμητες συνέπειες.³

Ήδη από την φάση της προετοιμασίας της επιχείρησης, οι Γάλλοι είχαν ετοιμάσει 64 φακέλους στοχοποίησης για τα κέντρα διοίκησης και επιμελητείας των τζιχαντιστών μετά από προσεκτική μελέτη δορυφορικών εικόνων και ανάλυση πληροφοριών που είχαν συλλέξει στρατιώτες των ειδικών δυνάμεων. Κινητοποιώντας ταχυκίνητες μονάδες του στρατού, ειδικές δυνάμεις, αλεξιπτωτιστές, την λεγεώνα των ξένων και ελαφρύ πεζικό, μαζί με επιθετικά ελικόπτερα και μαχητικά αεροσκάφη από τις προωθημένες βάσεις στο Τσάντ, στην Ακτή του Ελεφαντοστού, στον Νίγηρα και στην Μπουρκίνα Φάσο, οι Γάλλοι κατάφεραν να ανακόψουν την προέλαση των τζιχαντιστών. Την 12^η Ιανουαρίου μετά την πρώτη γαλλική αντεπίθεση, ο Ολάντ αποφάσισε να διατηρήσει την πρωτοβουλία που είχε αποκτηθεί με την ταχύτατη προβολή της γαλλικής στρατιωτικής ισχύος και να προχωρήσει σε απελευθέρωση των βόρειων περιοχών του Μάλι, χωρίς να περιμένει την ενεργοποίηση των αφρικανικών θεσμών. Ο απώτερος σκοπός της επιθετικής ενέργειας των Γάλλων ήταν η εξουδετέρωση των

³ Shurkin, Michael. *France's War in Mali. Lessons for an expeditionary army*. Santa Monica, CA: RAND, 2014, p. 9-12.

τζιχαντιστών πριν αυτοί προλάβουν να εγκαταλείψουν το πεδίο της μάχης και να χαθούν στα τοπικά χωριά⁴.

Από την μεριά τους οι τζιχαντιστές δεν περίμεναν την τόσο άμεση εμπλοκή των Γάλλων, ούτε την επίδειξη τέτοιου είδους δέσμευσης από πλευράς τους. Αν και ήταν γνωστό στους τζιχαντιστές ότι οι Γάλλοι διέθεταν χερσαίες και αεροπορικές δυνάμεις σε γειτονικά κράτη όπως το Τσάντ και η Ακτή Ελεφαντοστού, οι πρόσφατες δηλώσεις Ολάντ για την πολιτική της Γαλλίας στην Αφρική είχαν δημιουργήσει έναν εφησυχασμό στους τζιχαντιστές, διότι έδειχναν ότι η πολιτική του διέφερε από τις απευθείας παρεμβάσεις των προηγούμενων ετών. Έτσι, είχε παγιωθεί η εντύπωση ότι οι Γάλλοι δεν θα εμπλέκονταν άμεσα και ότι θα υπήρχε μια σχετική ελευθερία κινήσεων τουλάχιστον για κάποιους μήνες. Η αμεσότητα και η σφοδρότητα της γαλλικής αντεπίθεσης πέτυχαν τον στρατηγικό αιφνιδιασμό των τζιχαντιστών και είχαν σαν αποτέλεσμα την στρατιωτική τους ήττα και την απόθνηση τους από την κοιλάδα του Νίγηρα μέχρι τα τέλη του Ιανουαρίου⁵.

Στις αρχές Φεβρουαρίου, όλοι οι μαχητές της AQMI και του Ansar Dine αποσύρθηκαν στην ορεινή περιοχή Adrar des Ifoghas. Αφού προηγήθηκαν εντατικοί αεροπορικοί βομβαρδισμοί, οι Γάλλοι συνέχισαν την επίθεση τους στο κρησφύγετο των τρομοκρατών με ελαφρύ πεζικό και ειδικές δυνάμεις. Μέσα σε δύο περίπου εβδομάδες, πεζές ομάδες Γάλλων στρατιωτών και συμμάχων τους, με υποστήριξη αεροσκαφών και επιθετικών ελικοπτέρων εξάλειψαν το κίνημα Ansar Dine. Παρά τις συνεχείς αεροπορικές επιδρομές, υπήρχαν ακόμα ενεργοί πυρήνες τζιχαντιστών. Διατηρώντας τον αιφνιδιασμό του αντίπαλου, οι Γάλλοι συνέχισαν να κινούνται γρήγορα και να επιδιώκουν την εμπλοκή σε μάχες εκ του συστάδην, εξαλείφοντας μέχρι τα τέλη Μαρτίου και την AQMI. Οι μαχητές του MUJAO [Mouvement pour l'unicité et le jihad en Afrique de l'Ouest (MUJAO)] από την άλλη, είχαν αποσυρθεί στην περιοχή του Γκάο και είχαν ξεκινήσει να διεξάγουν ένα είδος ασύμμετρου πολέμου, με επιθέσεις αυτοκτονίας και τακτικές ανταρτοπόλεμου. Μετά το πέρας των μαχών στο Adrar des

⁴ Spet Stephane. Operation Serval. Analyzing the French Strategy Against Jihadists in Mali. *Air & Space Power Journal (ASPJ) Africa & Francophonie*, 3rd Quarter 2015, p. 69-71.

⁵ Goya, Michel. “La Guerre de Trois Mois : L’Intervention Française au Mali en Perspectives”. Institut Français des Relations Internationales/ « Politique Étrangère », 2013/2 Été, p. 157-158.

Ifoghas, οι Γάλλοι και οι σύμμαχοι τους ξεκίνησαν εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στην περιοχή του Γκάο (“operation Gustav”). Στις μάχες που ακολούθησαν εξουδετέρωσαν περίπου 50 τρομοκράτες (μάχη στο Imenas). Από εκεί και πέρα και μέχρι την επίσημη λήξη της επιχείρησης *serval* συνέβησαν ελάχιστες μάχες⁶.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Chevènement Jean-Pierre et Larcher Gérard, co-présidents, MM Jacques Berthou, Alain Gournac, Joël Guerriau et Rachel Mazuir, Sénateurs. “*Rapport d’ information fait au nom de la commission des affaires étrangères, de la défense et des forces armées (1) par le groupe de travail « Sahel », en vue du débat et du vote sur l’ autorisation de prolongation de intervention des forces armées au Mali (article 35 de la Constitution) “*. SÉNAT No 513, 16 Avril 2013. <https://www.senat.fr/rap/r12-513/r12-5131.pdf> (πρόσβαση 17 Δεκ 24).

Goya, Michel. “La Guerre de Trois Mois : L’ Intervention Française au Mali en Perspectives”. Institut Français des Relations Internationales/ « Politique Étrangère », 2013/2 Été, p. 157-168.

Shurkin Michael, *France’s War in Mali. Lessons for an Expeditionary Army*. Santa Monica CA: RAND Corporation. 2014.

Spet Stephane. “Operation Serval. Analyzing the French Strategy Against Jihadists in Mali”. *Air & Space Power Journal (ASPJ) Africa & Francophonie*, 3rd Quarter 2015, p. 66-79.

⁶ Goya, Michel. “La Guerre de Trois Mois : L’ Intervention Française au Mali en Perspectives”. Institut Français des Relations Internationales/ « Politique Étrangère », 2013/2 Été, p. 161-163; Spet Stephane. Operation Serval. Analyzing the French Strategy Against Jihadists in Mali. *Air & Space Power Journal (ASPJ) Africa & Francophonie*, 3rd Quarter 2015, p. 72-73.

